

Mart 2022

TİCARET SİCİLİNDE GEÇİCİ TESCİL

(Temporary Registration with the Trade Registry)

(Bu makale 28 Mart 2022 tarihinde Av. Dr. Umut Kolcuoğlu'nun Dünya Gazetesi'ndeki Hukuk Notları başlıklı köşesinde yayımlanmıştır.)

Türk Ticaret Kanunu'nda, ticari işletmelere ve ticaret şirketlerine ilişkin, kanunda ve kanun izin verdiği ölçüde ilgili ikincil mevzuatta öngörülen bazı işlemler ve durumların ticaret siciline tescil edilmesi düzenleniyor. Ticaret sicili nezdinde yapılan bu tesciller ile, ticari işletmelere ilişkin kayıtların tam ve sağlıklı tutulması, kayıtların aleniyeti ile tarafların ve üçüncü kişilerin hukuki güvenliğinin teminat altına alınması amaçlanıyor.

Tescil işlemleri, ilgililer tarafından, yetkili ticaret sicili müdürlüğüne yapılan başvuru üzerine gerçekleştiriliyor. Ticaret sicili müdürlüğü, başvuruya ilişkin yürüttüğü inceleme kapsamında, tescil için aranan kanuni şartların var olup olmadığını, tescil edilecek hususların gerçeği tam olarak yansıtmadığını, üçüncü kişilerde yanlış izlenim yaratacak nitelik taşıyıp taşımadığını ve kamu düzenine aykırı olup olmadığını tespit ediyor. İncelemeye konu olguya ilişkin bir mahkeme kararına ihtiyaç olması veya yeterli yasal düzenlemenin veya kaynağın bulunmaması sebebiyle sicil müdürlüğünün duraksadığı durumlar söz konusu olabiliyor. İşte bu durumlar için Türk Ticaret Kanunu'nda geçici tescil kurumu düzenleniyor.

Sicil müdürü, inceleme sonucu tereddüt ettiği ve kısmen veya tamamen ret kararına sebep olan konu ve eksiklikleri ilgililere bildiriyor ve bunun üzerine ilgililer tescilini talep ettikleri hususun geçici tescilini talep edebiliyor. Yalnızca, çözümü bir mahkeme kararına bağlı bulunan veya sicil müdürü tarafından kesin olarak tescilinde duraksanan hususlar hakkında geçici tescil isteminde bulunulabiliyor. Yargıtay, 2016 yılında verdiği bir kararda, tescili talep edilen bir genel kurul kararının iptaline ilişkin halihazırda yürütülen bir dava olması sebebiyle verilmiş olan geçici tescil kararının yerinde olduğunu, davanın halen sürüyor olması sebebiyle geçici tescilin kesin tescile dönüştürülemeyeceğini belirterek davanın sonucuna göre hareket edilmesi gerektiğini içtihat ediyor. 2014 tarihli bir başka kararında ise vefat eden şirket ortağının mirasçılarının birinin mirası reddetmesi durumunda pay dağılımının nasıl olacağı konusunda Ticaret Sicili Yönetmeliği'nde açıklık bulunmaması ve bu kapsamda sicil müdürlüğünün kanun ve yönetmelikte hüküm bulunmamasına dayanarak tescil talebini reddetmesinin yasaya aykırı olduğunu ve ilgililerin istemi üzerine geçici olarak tescil edilmesi gerektiğini belirtiyor.

Geçici tescil için ilgililerinin sicil müdürlüğünün ret kararlarına karşılık istemde bulunması gerekmekte olup, sicil müdürlüğü geçici tescile kendiliğinden hükmedemiyor. Bu doğrultuda Yargıtay, 2019'da verdiği bir kararda geçici tescil işleminin ancak ilgililerin istemi üzerine yapılabileceğini içtihat ediyor. İlgililerin de doğrudan geçici tescil için talepte bulunmaları mümkün değil. İlk olarak kesin tescil talebiyle sicile başvuru yapılması ve sicil müdürlüğünün sayılan sebeplerle talebi reddetmesi halinde geçici tescil talebinde bulunulabiliyor.

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

Geçici tescilden farklı olarak, sicil müdürlüğü inceleme sonucunda tescil için aranan şartlardan bazılarının eksik olduğuna kanaat getirmesi halinde ilgili hususların mevzuata uyumlu hale getirilmesi veya eksikliklerin tamamlanması için ilgililere otuz günden fazla olmamak üzere ek süre verebiliyor. Bu şekilde verilen veya sonrasında ihtiyaca göre uzatılan süre içinde durum mevzuata uygun hale getirilmemiş veya belgeler tamamlanmamış olduğu takdirde tescil isteği ret olunuyor. Bu ek süre olanağı, geçici tescil ile tamamen farklı mahiyetlerde olup ek süre zarfında herhangi bir tescil söz konusu olmuyor.

Geçici tescil, niteliği itibarıyla belirli bir süre ile geçerli olup bu sürede ilgililerin birtakım yükümlülükleri yerine getirmesi bekleniyor. Sicil müdürlüğünden geçici tescil talep eden ilgililer, sicil müdürlüğünün geçici tescil kararından itibaren üç ay içerisinde ilgili hususun çözümü için mahkemeye başvurduklarını veya aralarında anlaşmalarını sicil müdürlüğüne ispat etmeli. Geçici tescil ancak bu şekilde kesin tescile dönüşebiliyor. Aksi takdirde sürenin geçmesi ile birlikte geçici tescil sicil müdürlüğü tarafından siliniyor. Çözüm için mahkemeye müracaat edilmiş ise hükmün kesinleşmesi bekleniyor ve bu süre zarfında mahkeme farklı bir ara karar vermedikçe sicildeki kayıt hüküm ifade etmeye devam ediyor. Kesinleşen hükmün lehe olması halinde geçici tescil kesin tescile dönüşürken, aleyhe olması halinde geçici tescil sicil müdürlüğü tarafından siliniyor.

Türk Ticaret Kanunu, sicil müdürlüğünün tescil, değişiklik veya silinme istemleri ile ilgili olarak vereceği kararlara karşı ilgililere itiraz hakkı tanıyor. Buna göre, sicil müdürlüğünün kararının ilgililere tebliğinden itibaren sekiz gün içinde, sicilin bulunduğu yerde ticari davalara bakmakla görevli asliye ticaret mahkemesine itiraz davası açılabilir. İtiraz davası, sicil müdürlüğünün ret kararlarına karşı açılabileceği gibi geçici tescil kararlarına karşı da açılabilir.

Geçici tescil ile ticaret sicili nezdinde tereddüt oluşturan veya yargılamayı gerektiren konularda eksiklikler giderilene kadar ilgililere tescil talebinde bulunma imkânı sağlanıyor. Böylece hem ticaret sicili hızlı bir şekilde kamuyu bilgilendirme görevini gerçekleştirmiş hem de gerçekleşen tescilin geçici olduğu belirtilerek bazı eksikliklerin varlığı vurgulanmış oluyor. Bununla birlikte, gerçeği yansıtmayan ya da emredici hükümlere aykırı olduğu hususunda tereddüt edilmeyen konuların geçici tescil ile belirli bir süre ile sınırlı olsa da sicile kayıtlarına izin verilmemesi gerekir.

İLETİŞİM

Av. Dr. Umut Kolcuoğlu

ukolcuoglu@kolcuoglu.av.tr

Av. Gülce Gürdal

gurdal@kolcuoglu.av.tr